

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

Programele noastre.

De Dr. Valer Moldovan.

— Introducere. —

Cine și-a luat osteneala se pipăie pulsul opiniei publice a Românilor din Ungaria, trebuie să conceadă că în timp foarte scurt s'a creat un puternic curent în favorul politicii de activitate parlamentară, inaugurat de noi ceștia dela „Libertatea” și spriginți de-o însemnată parte a presei române.

Candiderarea și reușita amicului nostru Dr. A. Vlad la Dobra și simpatia, ba am putea zice însuflețirea cu care a fost primită aproape în toate cercurile românești această pășire, ne îndreptățește se afirmăm, că a sosit timpul ca se trecem pe terenul faptelor, încercând o grupare a tuturor elementelor cari sunt de un gând cu noi, pentru de-a face de acum pregătirile de lipsă față de viitoarele alegeri generale.

Deodată cu inaugurarea faptică a politicii de activitate și a organizației care trebuie să-i premeargă, ni-se prezintă ca una dintre cele mai arzătoare chestiuni de meditat, discutat și rezolvat și chestia programului, pe baza căruia vor avea să intre în dietă fiitorii nostri deputați.

Proemul voui arăta în cele mai de jos programul național dela 1881 numai cu oare-cari modificări și amplificări ar putea fi acceptat de program al luptelor și luptătorilor din dieta țerii. Voi arăta în cele următoare și cauzele cari ne impun aceste schimbări.

Înainte însă de ce ași trece la însași tema pe care mi-am ales-o drept obiect de studiu, adecă analizarea și compararea tuturor programelor noastre din 1884 și până azi, ca apoi din materialul acesta se scot unele conclusiuni cu privire la cele ce avem de făcut în prezent, — aflu de lipsă să fac două enunțuri de natură personală. Una e îndreptată numai acelor cari au dovedit o consecventă animosită și o brutală intoleranță față de întreaga grupare din jurul „Libertății” și față de mișcarea politică pornită de această grupare.

Am fost atacați din unele părți cu o necruțare și patimă care nu e deamănă de niște adversari serioși. Nu înțeleg prin aceasta nici decum combaterea obiectivă, cu ajutorul dialecticii și a argumentelor serioase, a principiilor și ideilor noastre. Doamne ferește. Noi nici odată nu am pretins ca toți să fie de o părere cu noi.

Am cerut însă să ni-se respecte părerile și, ce e mai de frunte, să nu ni-se tragă la îndoielă bunele intențiuni, curățenia și altruismul nisințelor noastre și a caracterului nostru național. În direcția asta a păcătuit amar un ziar fruntaș al nostru, care de repește ori ne-a timbrat de aventurieri politici de „tineri necopți” și alte de felul acesta.

Și după ce știu că și articoli aceștia ai mei, scriși din curată iubire de neam, vor fi luați la

refec și eu însumi voi fi tractat cu aceleași grațiosități ca ceilalți soți de păreri, cari au avut curajul civic să-și spună în public părerile lor, țin să enunț că în privința curățeniei intențiunilor mele, mă pun cu totul sub scutul presumpției dreptului Roman care zice „quis quis habetur probus donec probetur contrarium”.

La tot cazul e trist și semnificativ pentru gradul de toleranță politică și de respectul față de convingerile politice ale altora, faptul, că noi cești mai tineri dacă vrem să ne spunem și noi cuvântul, avem lipsă de o păvăză ca cea de mai sus, de care nu se folosesc decât criminalii înainte de ce ar fi judecați.

A doua enunțură îndreptată soților de principiu și amicilor grupării noastre, își are scopul de-a face cunoscut că cele ce le voi spune în studiul de față, nu vreau să fie privite altcum decât exclusiv ca părerile mele individuale și nici decum să nu fie duse în contul grupării. Pentru că precum știut este, singurul punct prin care se tinde o abatere dela tactica de luptă de până acum, asupra căruia suntem de acord cu toții cei grupați în jurul „Libertății”, este chestiunea activității parlamentare.

Nu mai aceasta a fost luată în programul foii noastre iscălit de unul fiecare.

Pe când chestiunea unei viitoare organizații precum și a unei eventuale modificări de program, întru-cât s'au discutat sau se discută în coloanele foii noastre, nu sunt de a se privi decât ca părerile aceluia care le ventilează.

Deci nici eu nu am alt scop decât ca în chestiunea principală a programului nostru viitor, să dau publicității rezultatul studiilor făcute, se împărtășesc cu cei de o părere ideile mele, cu un cuvânt se ofer oare-cum un modest material de gândit și chibzuit.

După aceste clarificări fie-mi permis să trec în numărul viitor la însuși obiectul ales de mine.

Șvabii pe lucru.

De curând »Neue Werschetzer Zeitung« a publicat un articol, în care descrie prigonirile ce li se fac Șvabilor pentru-că țin la limba lor. Numita foaie germană din Verșet, apelează la toți Șvabii să fie strâns la o altă, ca Sârbii a bunăoară, ear la viitoarele alegeri dietale să aleagă numai de acei bărbați, cari sunt conduși de aceste principii!

Să vede dar' că și Șvabii să gândesc la o mai viasă luptă de apărare a naționalității lor germane, periclitată prin politica de maghiarizare.

O Casandră.

„Nu ne trebuie renegați!”

„Cine e rău Român, e și Maghiar rău!”

La 12 Iulie, cu prilejul sfințirii bisericiei gr. cat. române din Gherla, s'a dat un banchet, la care au fost invitate și au luat parte și autoritățile lo-

cale, printre cari și fișpanul comitatens dl Zoltan Désy. S'au ținut acolo și toaste, iar cel mai însemnat și mai important e fără îndoială toastul ținut de comitele suprem al comitatului, care a vorbit așa de înțelepțește, stând pe puncte de vedere așa de înalte, cum numai rar de tot ne e dat să auzim din rostul unui Ungur! Redacției »Tel. Rom.« i-s'a trimis foaia maghiară din Gherla în care era descris banchetul și schițată vorbirea fișpanului, și după acea foaie, —

»In toastul său (dl Désy) a accentuat, că pe lângă limba sa maternă cea mai plăcută limbă 'i e limba română, pe carea o vorbește, de și cu regret o constată aceasta, literatura ei nu o cunoaște. În mijlocul poporului român și-a petrecut și și petrece activitatea etății de bărbat, și a învețat să stimeze stăruința, modul de cugetare uman și sentimentele umane ale poporului român. E cel mai mare și cel mai adict amic al bune-înțelegerii frățiești între popoare, și dorește, ca nu numai la masa albă, în dispoziție sufletească sărbătorească, ci și în viața de toate zilele să domnească în inimanațiunii și în inimile naționalităților buna înțelegere frățiească! Dorește și din a sa parte ridicarea morală și intelectuală a poporului român, pentru că această ridicare este spre binele și întărirea statului ungar! Se bucură și de faptul, că întâlnește aci un așa frumos semn de iubire de neam, căci — zice dsa — **Renegați nu ne trebuie! Cel care e rău Român e și Maghiar rău!**«

»E plin de încredere și de dragoste față cu poporul român și e convins despre asemenea sentimente și din a lor parte (a Românilor), căci dacă nu ar fi așa, ar trebui să stăm tot cu arma'n mână și să ne tot răsboim, până ce unul dintră noi se va pustii.

»Principiile pe cari așa de frumos le-a dezvoltat aci unul dintră oratori, le-a profesat și dânsul în întreaga cariera sa politică și li-a fost zelos adict al lor, pentru-că în ele a văzut condițiile de viață ale statului unitar maghiar.

»Cel care propoveduește frățietate, pace, acela propoveduește lozinca statului maghiar! A stat totdeauna în ajutorul acelor cari voesc să muncescă onest, și unii ca acestea pot să conțeze totdeauna la spigulul seu; nu a dat însă nici-când mâna cu cei cari nu cu mijloace oneste muncesc, pentru-că cu unii ca aceia un bărbat nu dă mâna.

»Frați suntem — încheie oratorul — fără deosebire de neam și religie; să cultivăm în sufletul nostru frățietatea și iubirea de pace, și să nisuiim, ca acestea să devină cât mai puternice, cât mai trainice».

Inchină pentru publicul comitatului Solnoc-Dobâca și pentru buna înțelegere

frățiească între popoarele comitatului.»

Salutăm cu sinceră bucurie aceste înțelepte cuvinte ale nobilului Maghiar. Ne doare însă inima când ne gândim, că cuvintele lui nu vor fi auzite și mai ales nu vor fi primite cu aprecierea ce li-s'ar conveni, în cercurile influente, conducătoare politice ale confrăților săi, și ei vor trece peste ele cu ușurință, le vor lăsa să treacă ca simple cuvinte de Casandră, precum au fost lăsate și ale lui Mocșary illo tempore, când cercase să-și desmante frații dela politica scurt vazătoate șovinistă față de popoarele nemaghiare.

O SCRISOARE.

Dela un cetitor al nostru de pe Valea-Geoagiului primim scrisoarea de mai jos, pe carea pentru bunele sentimente din care e isvorită, o publicăm la acest loc:

Valea-Geoagiului, Aug. 1903.

Onorată Radacție!

A ajuns și pela noi, până jos în popor, vestea, că cu ajutorul fruntașilor Români din Orăștie, Geoagiul de jos, acest punct de gravitație pentru marele ținut știut sub numele „Valea Geoagiului” și laturile ei, e pe cale a se ridica încetul cu încetul și din punct de vedere românesc prin așezăminte nouă, care să ajute Românilor a se mălța și ei în valoare m a c a r a p r o x i m a t i v s p r e r o l u l c a r e d u p ă n u m ă r u l l o r l i - a r c o m p e t e î n a c e s t l o c .

Ne-am bucurat cu toții, când „Libertatea” ne-a adus cea dintâi știre, că un avocat român, și anume un bun și harnic Român, se așează în Geoagiu, și îndată apoi cetirăm și despre înființarea unei bănci românești aci.

Noi pe aici de mult am tot oftat după aceste două lucruri, ba și după altele, pe cari am fi dorit să le avem în Geoagiu, dar noi de noi nu avem putere a le pune la cale. Acum că un însemnat număr de frați de ai noștri Orăștieni ne-au făgăduit spriginul lor hotărîtor, și-i vedem în mijlocul celor porniți pe lucru, suntem de tot veseli, fiind siguri și de buna reușită a lucrurilor așa pornite.

Căci, onorată Radacție, era și rușine să mai stăm lăsând părăsit un centru ca Geoagiul. Administrația politică de sigur a știut ce face când a pus aci pretură, judecătoria cercuală, notariat, postă, și acum, zidind pentru judecătoria și case foarte frumoase, aduce aci și cărțile funduare.

E doar' Geoagiul o comună mare românească, în care până azi alte confesiuni, nici nu au macar o biserică! Numai Români au două biserici, fiind așa de numeroși. Și administrația politică a aflat acest loc de punct foarte potrivit pentru corcentrarea oficiilor numite mai sus, fiind aci atracția naturală a ținutului, — iar bieții Români băstinași, simțeau cum le crește și le tot crește străinul preste cap, și de ei nu se interesează nimenea! Acum mai prind și ei, mai prindem și noi toți, suflet, căci vedem începutul unei porniri de întărire și a ele-

mentului românesc aci, dacă nu spre a întrece, cel puțin spre a ținea pas cu întăririle și înaintările străinilor.

Abia așteptăm să vedem înființată banca, după ce avocatul îl avem. Cu banca deodată să mai așează una ori două familii inteligente române, și iacă spor în bine. Iar teren de muncă au aici, cum doar numai rar aiurea!

O dorință am avea încă, și o avem demult: se arangeze consistorul dela Sibiu lucrul așa, ca să se facă în Geoagiu și protopopiatul gr.-or al Geoagiului, pentru cele vre-o 30 de comune ce s'au rupt dela protopopiatul odinioară Geoagiul II. cu sediul în Sécărêmb și s'au lipit de căți-va ani la Orăștie. Nouă de pe această vale ne e într'adevăr foarte peste mână să mergem în cele bisericești până la Orăștie. Geoagiul ar fi punctul nostru natural de atracțiune. Dacă aci ne e posta, pretura, judecătoria, cartea funduară, acum și banca și avocatul, — e un adevărat anacronism, o tortură pentru noi, ca în cele bisericești să mai alergăm la Orăștie! Și bietul nostru neam cât ar mai spori în organizarea și prezentarea lui, când am avea aci și protopopul nostru! Mișcarea în sensul acesta trebuie reluată, precum se luase când cu desființarea tractului Geoagiu, căci poate acum, în situația schimbată, nici veneratul consistor, nici I. P. Sa Metropolitul, nici Sinodul arhiepiscopescan, nu ar mai trece așa de ușor preste cererea comunelor interesate, precum, durere, a trecut nainte cu câțiva ani.

În acest fel a lucra pentru întărirea poporului, mai înțelegem și ne mai încălzește și pe noi, și de aceea suntem foarte recunoscători fruntașilor noștri Orăștieni din sinul cărora ne-a venit noul (și primul) avocat la Geoagiu, și dela cari am primit și încurajările și stăruințele pentru înființarea, în interesul locului și al ținutului însuși, și a băncii. Așa a-și împlini chemarea e o onoare pentru inteligența de prin orașele noastre. De ne-ar succeda și partea finală a planului, am fi încântați cu totul. Și cunoscând bunele aplicări ale I. P. S. Sale Metropolitului de a asculta durerile poporului, sperăm să o putem ajunge cu bine și cât mai în curând și aceasta.

Vedeta.

Ajute-Vă D-zeu!

Red. „Libertatea”.

† Bilek-Budapesta.

Au trecut 25 de ani dela ocuparea Bosniei și Herțegovinei, aceste fructe amare ale politicii răpitoare austriace. În interesul cui a fost ocuparea asta? Diplomația spune, că în „interesul Bosniei și Herțegovinei însași”, pentru a le împărtași cu sila de „binefacerile civilizației” apusene...

Și auzi, nerecunoștință! — Acei barbari au îndrăsnit să se împotrivescă civilisatorilor, încât aceștia, în vederea prea înaltului scop, au fost

a) să eualifice artiști dramatici la înălțimea chiemării, perfecționând talentele, ce se găesc azi în mijlocul poporului nostru românesc;

b) să trimită artiști cualificați în diferite centre românești; spre a anima publicul mare românesc către arta dramatică;

c) să îngrijească de îmbogățirea unui repertoriu de piese dramatice corespuuzătoare;

d) să caute a face întrebuințare de acele mijloace, prin care se face educația, în ce privește interesul și gustul artistic, publicului nostru românesc, pentru cauza teatrului, în genere pentru arta dramatică cu toate ramurile ei.

Bancă în Geoagiu. (M)

Itată apelul (prospect) pe care 22 de fruntași ai vieții noastre publice din ținutul Geoagiului și Orăștiei, l'au scris și prin care invită la subscriere de acții pe toți binevoitorii acestei întreprinderi:

Prospect.

Subscrișii, cu scop de-a desvolta spiritul de economie și de-a procura cu deosebire poporului agricol creditele de lipsă, ne luăm voia a înființa pe timp nedeterminat sub firma: „Geogeană“, institut de credit și de economii societate pe acții, — ungurește: „Geogeană“, takaré- és hitelintézet, részvénytársaság, — nemțește: „Geogeană“, Spar- und Credit-Anstalt, Actiengesellschaft, — o societate de acțiuni; iar spre scopul acesta esmitem următorul prospect:

1. Sediul societății va fi Geoagiul-inferior.

2. Capitalul social: 50.000 cor. Adunarea generală constituantă va fi îndreptățită a ridica eventual capitalul până la 100.000 cor.

Capitalul social se va compune din 500, eventual 1000 acțiuni, în valoare nominală de 100 coroane.

Acțiunile se pot subscrie până în 1 Septembrie n.

La subscriere sunt a se solvi 10% din valoarea nominală a acțiunilor subscribe și 2 cor. taxă de fondare după fiecare acțiune.

vieța mea! Ea ascunde, și cuprinde între zidurile ei, pe cea mai vrednică și nobilă femeie ce am cunoscut, pe „Bogdana mea“!

Și Ullrica a rămas singură. (Neașteptata, și prea marea probă, o obosi de tot). Simți în inima și sufletul ei torturat un gol și un pustiu fără margini, — și a avut curajul a respinge dela sine „toate“ plăcerile, și a rămânea iarăși cu vieța singuratică de până acuma! În momentul următor se deschise ușa și un cap cu bucle mari și doi ochi vioi priviră înăuntru zicând: „Tante Ulla, uite numai ce fluturaș frumos am prins! Uită ce mare e! Nu cumva e un, liliac“?

„Da dragul meu e foarte frumos, vino se-l punem lângă ceilalți, și se scriem și datul de astăzi. Așa-i micuțule, că tu nu l'ai chinuit“

Nu, desigur nu! Aceasta nu o fac, Tante Ulla, pentru-că știu, că atunci nu mă mai iubești“!

Ulla se plecă spre copil și sărută cu foc buzele lui cireșii, și toate celelalte cugete sburără din mintea și din inima ei...

(Va urma.)

Solvirea acțiunilor se va eface în modul următor și adecă 20% după fiecare acțiune la 2 săptămâni după adunarea generală constituantă, iar' restul în cel puțin 7 rate de maximum 10% a valorii nominale. Dela solvirea unei rate până la pretinderea celeilalte, trebuie se treacă cel puțin o lună.

După ratele ce nu se vor plăti la timp, sunt a se solvi 6% interese de întârziere.

Fondatorii își rezervă dreptul de-a denumi prima direcțiune pe un termen de 3 ani.

Geoagiu, 6/19 Iulie 1903.

Dr. A. Vlad (Orăștie), Dr. Ioan Margita (Geoagiu), Ioan Popovici (Gelman), N. Vlad (Orăștie), Iosif Indrieș (Băcăint), Candin Cristea (Bozeș), Dr. St. Erdélyi (Orăștie), Nicolau Demian (Balșa), Dr. V. Bologna (Sibiu). Daniil Pop (Geoagiu), I. I. Vulcu (Orăștie), Oct. Săbău (Bozeș) Nicolau Maniu (Băcăint), Dr. R. Dobo (Orăștie), Luca Botean (Geoagiu), Nicolae Mihăilă (Vinerea), D. David, I. Branga (Orăștie), Teofil Crișan (Băcăint), Cornel Popescu (Deva), Petru Demian (Beriu), I. Moța (Orăștie).

Prospectele cu subscriere acestor fondatori s'au trimis deja prin comune, cu rugarea ca primitorii lor să binevoiască acum a se subscrie în coala de subscriere de acții cu atâtea acții, cu câte doresc se participe la fondarea institutului, și se indemne și pe economii mai cu dare de mână se subscrie acții, pe cari le pot plăti pe rind. Subscrie, se retrimită apoi prospectele la adresa ori-căruia din domnii: Dr. Ioan Margita, avocat în Geoagiu, Ioan Popovici, preot, în Gelmar ori Dr. A. Vlad, dir. în Orăștie.

Indată ce sunt subscrieri de-ajuns, în Septembrie se convoacă adunarea generală de constituire, care va vota Statutele băncii și va alege prima Direcțiune, — și cu ajutorul lui Dumnezeu iarnă banca va putea fi pusă în lucrare.

Stăruim de nou pe lângă toți fruntașii poporului nostru din acel ținut, să deie mână de ajutor la înființarea institutului prin subscriere de acțiuni, asigurând pe toți pe cari îi privește, că e aci vorba de un lucru solid, sigur, și cu frumos viitor! Fondatorii vor arangea institutul de așa, că chiar și cel mai scrupulos om poate intra cu deplină încredere în bunele temeuri ale întreprinderii.

Poporul de pe Valea Geoagiului și de pe cele laterale, a primit vestea înființării băncii aci, cu multă plăcere, căci va fi o ușurare pentru cei mai mulți, putându-și găsi împrumuturile de lipsă aci, fără a mai fi siliți să alerge după ele până pe la Orăștie.

NOUȚĂȚI

Concertul dat de „Reuniunea română de cântări din Orăștie“ Dumineca trecută la scâlzile din Feredeul (Geoagiu) a fost un plăcut prilegiu de convenire pentru inteligența română din ținutul Geoagiului cum și dela Orăștie și jur și pentru publicul aflător la băi aci. Voinicul cor al Reuniunii s'a achitat cu cinste de rolul său și precum la Orăștie, așa și acum la Geoagiu, a cântat cu deplin succes toate punctele programului. Auzisem acest program executat la Orăștie în sală, nu în liber, cum a cântat aici, și cu corul mai complet decum era aici, — totuși au rămas încantați de succesul producției, iar cei cari îl auzeau întâia oară, erau fericiți că au venit să asculte concertul acesta, și la îndelungile aplause, corul a fost silit a repeta aproape toate punctele programului. Dl Branga, dirigentul corului, a fost felicitat de toți pentru succesul la care a știut avânta acest cor compus în covârșitoare majoritate din țărani și fete din popor!

Succesul material a fost și el frumos. S'au încasat peste 350 coroane,

din care cam jumătate fiind spese, a rămas un destul de frumos venit curat, care va fi împărțit între bisericile din Feredeul și Gelmar.

Papa mort — trăiască Papa! Biserica catholică își are iarăși pontificele său. A fost ales de Papă cardinalul Giuseppe del Sarto, care va purta de aci încolo numele Pius X. E om mititel, de 67 ani, sincer, modest, și preot la culmea chemării, cari însușiri i-au atras stima și iubirea generală și l'au ridicat la cea mai înaltă mărime lumească în biserică catholică. S'a ridicat din părinți țărani.

Și-a aflat sacul-petecul. În numărul 28 al „Libertății“ am fost amintit sub titlul „Stil cu perciuni“, despre o corespondență dela Iliia ce apăruse în „Hunyadvármegye“. Corespondența scrisă de un anumit „Rozenzweig“, precum aflăm a fost adresată foaiei „Déva és Vidéke“, cum însă redactorul acestei foi Dr. Réhy Gy. nu a aflat nici o cauză binecuvântată ca să atace pe dl Dr. Vlad din motivul că acesta și-a cercetat cercul și-a primit felicitările credincioșilor sei, n'a publicat-o!

S'a refintors deci atunci „patriotul“ Rozenzweig la jidănașul Hirsch și aci apoi și-a aflat sacul petecul și dă-i pe politică patriotică cu usturoiu precum am arătat...

Asentările. Se svonește că noile asentări se vor face pe la finea lunei August, funcționând peste tot locul mai multe comisii asentătoare deodată.

Cununie. Măne în 9 August n. își vor serba în bis. gr. or. din Alba-Lulia cununia dl Victor Stanca, teolog abs. cu dșoara Victoria Dumitrescu din Șard. Dorim toată fericirea!

Masa studenților dela școalele din Blaj. De mult nu s'a scris în public despre aceasta pornire umanitară. Fiind sfârșit de an, comitetul de acțiune se simte îndatorat, spre orientarea publicului românesc, să-și deie samă de tot ce a făptuit în aceasta direcțiune.

Grija de căpetenie a comitetului a fost: crearea de fonduri necesari, cu ajutorul cărora se se poată înființa masa studenților. În scopul acesta a redactat un „apel“, care era adresat în linia primă absolvenților școalelor din Blaj; iar în rîndul al doilea tuturor Românilor dornici de înaintarea culturii românești.

Contribuirile benevole sosesc încontinuu, așa că „fondul“ la sfârșitul lui Iunie era 1400 cor.

Dar multe coale de contribuire nu ne-au fost retrimise.

Credem a nu supăra pe nime, dacă pe aceasta cale rugăm pe toți domnii, cari n'au trimis încă coalele de contribuire, să grăbească a înapoia coalele primite. Ori-ce contribuire este binevenită.

Inaugurarea mesei va fi la 1904, anul iubilar de 150 ani dela înființarea școalelor din Blaj.

Blaj, la 30 Iunie 1903. La mandatul comitetului de acțiune: G. Precup membru com. și notar.

Producțiune teatrală împreună cu dans arangează tinerimea studioasă din Dobra și jur cu prilegiul adunării despărțământului Dobra al „Asociațiunii“, acum duminecă în 9 August n. a. c. în pavilionul „Oprean“ S'e va preda piesa teatrală „Idil la țară“. Venitul curat e destinat în favorul școalei din Dobra.

Dl Dr. Vasile Dan de Apșa, distins avocat în Sibiu și vechiu membru ajutor al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, a dat o nouă viață dovadă despre dragostea, ce o are pentru clasa noastră de mijloc prin faptul, că s'a trecut în șirul pușinilor membri pe vieața ai numitei reuniuni, solvind taxa de coroane cinci-zeci.

„Cartea Românilui“, va fi titlul Călindarului pe anul 1904 ce institutul tipografic „Victoria“ (proprietar Ioan P. Lazar) din Șimleul-Silvaniei va eda în decursul lunei Septembrie a. c.

Despre aceasta întreprindere literară ni-se scrie că va fi un adevărat magazin de învățături pentru tot Românul. Pornind dela vatra locului, (Sălagiu) în anul prim se va da un scurt istoric al desvoltării naționale, bisericăscă, culturală și economică din Sălagiu, ilustrat cu portretele bărbaților conducători și a instituțiilor de mai mare importanță din acel ținut. —

La fondul Dr. D. P. Bardeanu, creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, cu scop de-a ajuta sodalii lipsiți de lucru au dăruit, fostul coleg al decedatului profesorul Demetriu Cunțan 2 cor., Bota măestru croitor 40 bani și Victor Tordășianu 20 bani.

Cununie. În 27 Iul. st. v. se va celebra în biserică din Babșa, cununia dlui Fortunat Murășan, teolog abs. cu dșoara Livia Crașiovan, fiica dlui preot Crașiovan din Babșa. Le dorim toată fericirea.

Producțiune teatrală urmată de joc se dă măne, în 9 August în Zlagna, în favorul școalei gr. or. române. (E producțiunea ce fusese avisată pe 2 Aug., dar a fost amănată). S'e predau piesele: „Calea dreaptă e cea bună“ și „Un leu și un zlot“. După producțiune, joc.

O rectificare.

Referitor la cele publicate în Nr. 28 dela 25. Iulie n. c. al stim. D-v. ziar, cu titlul „Nescusabil“, după-ce informațiile ce le-ați primit sunt eronate, în interesul adevărului Vă rog a publica următoarea rectificare:

În Sibiu toți Românii au avut cunoștință, că areva societății „Tipografia“ și astfel și tipografia și „Foaia Poporului“, în urma decretării lichidării, se vinde și au știut din ziare și numele lichidatorilor. În special subscrișul am vorbit cu ven. domn Ios. St. Șuluțiu, v.-presidentul „Asociațiunii“ și cu dl Victor Tordășan, preș. reuniunii meseriașilor români, întrebându-i, că nu au voie să cumpere dreptul de proprietate al „Foi Poporului“, eventual și tipografia. Amândoi acești domni au răspuns negațiv.

Mai departe, nici tipografia, nici „Foaia Poporului“, nici „Călindarul Poporului“, nu au trecut în proprietatea dlui I. Marschall, ci sunt, în deosebi aceste două din urmă, proprietatea mea, cum se vede din avisul publicat în fruntea „Foi Poporului“, Nr. 29 și cum stă tipărit în fiecare număr al foi.

Sibiu 5. August n. 1903.

Silvestru Moldovan.

Școală de moșit, în Deva.

Din partea vicșpanului comitatului Hunedoarei se face cunoscut, că la spitalul din Deva se deschide în toamna astăz un curs, o școală de moșit care va ținea

în fiecare an, iarna, două luni de zile.

Pentru-ca femeile cari se pregătesc ca moașe, se poată avea o învățatură cât mai buna, școala are lipsă și de femei îngrecate, cari în ajunul nașterii se se așeze acolo cu locuința și se rămână să nască acolo, dând voe doctorului care învață pe moașe, se le arate acestora la aceste femei cum trebuie umblat cu femeile bolnave în naștere.

Femeile cari sunt aplicate a merge pe vremea nașterii, în școala asta de moșit, capătă pe vremea cât stau acolo, toată îngrijirea doctorească și de moașă și toată hrana de lipsă, de cinste, și după-ce s'au însănoțat ca se poată pleca acasă, capătă și 8 cor. ajutor de drum.

Școala are fără îndoială un scop bun, și noi recomandăm inteligenței noastre de prin comune să recomande mai ales femeilor sêrace din popor, care nu pot avea o îngrijire potrivită la atare cas, se se ducă cu încredere la numita școală pe timpul îmbolnăvirii, că au acolo grijă bună, locuință sănătoasă și hrană și doftorii, cum nu are nici cea mai de frunte femeie din sat, nici care și-ar aduce moașă aleasă dela oraș!

S'e primesc acolo toate femeile în apropiere de naștere, care se înștiințează la cancelaria spitalului din 15 Septembrie încolo.

Pentru a se pregăti, a învăța moșitul, să primesc acolo femeile din toate satele, pe timp de 2 luni, și în vremea învățaturii au locuință, mâncare și luminat și încălzit de cinste!

Limba de învățatură în școală e cea română, și numai întrucât se arată lipsă, e și cea ungurească ori nemțească.

Toate satele cari n'au moașe învățate, să trimită câte una la învățatură acolo, că bun lucru fac!

FEL DE FEL

Cu automobilul în — apă. Doi domni călătorind cu automobilul, când se apropiu de podul de peste Raina (la Bazel), au perdut cârma mașinei și aceasta mergend oblu nainte, în loc se apuce cu ei pe pod, a apucat pe lângă pod și zup cu domnii în apă! Norocul că niște pescari fiind pe-aproape au prins pe nenorociți și i-au scos din valuri. Căruța lor însă cea dusă de alte duhuri, nu de cai, ra rămas scufundată în marea rlu.

Ex lex. În Pesta au prins în lunile trecute pe un vestit pungaș cu numele Ehrenthal. L'au tras la răspundere și a fost judecat la un an de robie grea. A recurat și când se pertracta cauza lui la Curie, s'a înfățișat și el. Judecătoria cea mai înaltă n'a aflat motive ca să-i ușureze osânda.

— Ai auzit Ehrenthal, — îi zise președintele, Curia respinge recursul D-Tale. Contra acestea nu mai poți recura și dar osânda se predă domnului fiscal spre ducere în deplinire.

Da, răspunde acusatul, dar' eu nu mă pot mulțumi cu judecata aceasta nedreaptă, căci pe semne D-voastră a-ți uitat că acum suntem în ex lex! Nu e lege și deci nici judecata aceasta nu poate avea putere! Insinuez recurs până la Regele.

Juzii au zimit numai, ceea-ce întru atâta a întăritat pe „învățatul“ acusat, încât a isbucnit:

„S'e voi sili eu ca contra acestei nedreptăți se se facă interpelare în dietă!“

Dar în fine totuși a fost silit să meargă ca un miel blând înaintea pandurului...

Sz. 4557—1903. tkvi.

Arverési hirdetemny kivonata

A szászvárosi kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirrre teszi hogy az „Ardeleana“ pénzüintezet végrehajtatónak Irímie Iuon a Pascului végrehajtást szenvedő elleni 104 kor. tökekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. jbiróság) területén levő a Porkurán fekvő a Porcurai 83 számu tjkvben

A † 1 rd.	424 hrszámra	2 kor.
A † 2 rd.	451/1	6 "
A † 3 rd.	516/3	342 "
	517	"
A † 4 rd.	519	2 "
A † 5 rd.	603/1	2 "
A † 6 rd.	614/1	5 "
A † 7 rd.	622	17 "
A † 8 rd.	628	14 "
A † 9 rd.	657	9 "
A † 10 rd.	670	14 "
A † 11 rd.	698	25 "
A † 12 rd.	709/2	12 "
A † 13 rd.	734	6 "
A † 14 rd.	757/1	7 "
A † 15 rd.	773	7 "
A † 16 rd.	857	9 "
	858/1	4 "
A † 17 rd.	860	10 "
A † 18 rd.	870	1 "
	876	4 "
	878	4 "
	879	2 "
A † 19 rd.	907	2 "
A † 20 rd.	929	10 "
A † 21 rd.	964/1	4 "
A † 22 rd.	966/1	4 "
A † 23 rd.	975	11 "
A † 24 rd.	2396	4 "
A † 26 rd.	2417	2 "
A † 27 rd.	2423	3 "
	2428	2 "
A † 28 rd.	2432	18 "
	2433	5 "
	2437	5 "
A † 29 rd.	3454	8 "
A † 30 rd.	3504/1	6 "
	3505/2	17 "
	3506/2	13 "
A † 31 rd.	3548	1 "
	3558	4 "
	3564	10 "
	3566	7 "
A † 32 rd.	3594	13 "
	3595	24 "
	2600	3 "
	3601	3 "
	3602	2 "
	3603	7 "
A † 33 rd.	3618	12 "
	3619	12 "
A † 34 rd.	3623	29 "
	3626	14 "
A † 35 rd.	3642/2	5 "
A † 36 rd.	3681/1	6 "
A † 37 rd.	3695/2	3 "
A † 38 rd.	3701/1	5 "

az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903 évi október hó 3-ik napján délelőtt 9 órakor Porkura községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 XL. tcz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság. Szászvárosan 1903 évi július hó 5-én.

Sohalmy
kir. albiró.

„Voileana“ cassa de economii societate pe acții in Voila**CONVOCARE.**

Domnii subscriitori de acții la înființanda cassă de economii „Voileana“ societate pe acții, se invită prin aceasta în sensul §-lui 154 din legea comercială, la

Adunarea generală de constituire

ce se va ținea în 19 August 1903 st. n. la 2 ore d. a. în Voila în casele lui George Vasu

OBIECTELE:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Decisiune asupra constituirii societății.
3. Statorirea și asigurarea capitalului de acțiuni prin subscrieri și plătiri.
4. Stabilirea statutelor societății.
5. Alegerea direcțiunii și comitetului de supraveghere.
6. Decisiune asupra responsabilității fundatorilor stabilită în §-ul 152 din legea comercială.

Conform §-lui 155 din legea comercială, fiecare acțiune dă un vot, nici un acționar însă nu poate exercita mai mult de 10 (zece) voturi. Participarea la adunare se poate face sau în persoană sau prin plenipotențiați.

Voila, în 16 Iulie 1903.

Fundatorii.

N. B. Domnii subscriitori de acții sunt rugați să binevoiască a solvi imediat după ținerea adunării generale constituante rata de 20% spre a se putea înainta rugarea la tribunalul regesc pentru înregistrarea societății.

Cele mai bune pluguri

sunt azi așa numitele „*Pluguri de Bacica*“, lucrate din **renumitul și neîntrecutul fer de Stiria.**

Părțile de lemn sunt din material sănătos, lemn tare, trainic. Plugurile aci recomandate să pregătesc în Orăștie sub supraveghierea mea proprie și așa pot mijloci reparări ori schimbări mai mărunte, fără cheltueli, aicea.

Pluguri de probă dau bucuros celor-ce doresc, și neplăcând-le primesc înapoi.

Prețul (afară de rotile) 20 cor. unul.

Recomand cu toată stăruința aceste pluguri tuturor economilor nostri! — **Venezătorilor: rabat.**

Ioan I. Vulcu

Orăștie.

2 învețacei!

In prăvălia de manufactură și fer a subscrișului se primesc numai decât

doi învețacei,

cu condițiuni foarte favorabile.

Pe lângă limba română se recere se înțeleagă și limbile maghiară și germână.

A se adresa subscrișului:

George Ivașcu
comerciant în Abrud.
(Abrudbánya.)

1—3

Provocare.

Proprietarii acțiilor Nrii 331, 332, 403, 416, 417, 453, 632—651, 681, 682, 850, 851, 984, 1167, 1168. 1305—1316, 1476—1480, 1859—1862, 1912—1914, 1915 și 1916 dela institutul de credit și economii „*Hatiegana*“ în Hațeg, sunt provocați să plătească cel mult în 30 de zile ratele restante împreună cu 6% interese de întârziere, computeate dela decăderea fiecărei rate, conform §-lui 11 din statutele institutului.

Hațeg, la 26 Iulie st. n. 1903.

Direcțiunea.

Sz. 1338—1903. kir. vegrh.

Arverési hirdetemny kivonata

A szászvárosi kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhirrre teszi hogy „Brooser Vorchsuss-Verein“ végrehajtatónak Müller Károly végrehajtást szenvedő elleni 50 kor. tökekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. jbiróság) területén levő a Szászvárosan fekvő a szászvárosi 222 sz. tjkvben a † 1 rend 555, 556 hrszám ingatlanra 2547 kor. A † 3 rd 2591 hrszám ingatlanra 442 kor. A † 4 rd 2595 hrsz ingatlanra 282 kor. A † 5 rd 3812 hrsz. ingatlanra 242 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi augusztus hó 29 napján délelőtt 9 órakor alulirott telekkönyvi hatóság árverelési helyiségben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat. becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tcz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Szászvárosan 1903 évi május hó 28-án,

Sohalmi
kir. albiró.

Sz. 1432—1903. tkvi.

Arverési hirdetemny kivonata

A szászvárosi kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirrre teszi, hogy az „Ardeleana“ pénzüintezet végrehajtatónak Lázár Vaszilie vé-

grehajtást szenvedő elleni 1000 K tökekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. jbiróság) területén levő s Kudzsiron fekvő a kudzsiri 643 sz. tjkv.

A † 8 rdsz 5192 hrsz. ing. 32 K.
A † 9 „ 5966 „ „ 195 „
A † 10 „ 5978 „ „ 105 „
A † 12 „ 2149/2 2150/2 hrsz ingatlanra 882 Kor. az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi szeptember hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor Kudzsir községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat. becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.

Szászvárosan, 1903. évi június hó 5 napján.

Sohalmy
kir. albiró.

„Tipografia Nouă“

a foii „*Libertatea*“,

sé ofere a esecuta tot felul de tipărituri: opuri, broșuri, foi, cărți, circulare, anunțuri, etc.

Toți amicii și doritorii de înlătare a ziarului „*Libertatea*“, sunt rugați a-și executa tipăriturile de cari au lipsă, în

„Tipografia Nouă“

din Orăștie.

GRĂDINA „COMȘA“

restaurant și loc de petrecere în VEZA, (lângă Blaj), se vinde din mână liberă. (Teritor de peste 2 jugere, 600 stângini □, cu plantațiune bogată, și adjustat cu toate superedificatele necesare: 1 casă bună de piatră cu 3 odăi și foisor, 1 chiose cu alte 3 odăi, 2 popicării, lawntenis, pivniță, ghețar, șopron).

A se adresa la: **Dr. L. Nestor**

2—3

advocat.

** ÎN BLAJ. **